

Intelligent spel door Toneelgroep Amsterdam

Recensie

Wiggle Wouda

„Je leeft om te eten; je eet niet om te leven.” Vader Harpagon kan deze zin niet vaak genoeg horen. Het past in zijn levensvisie waarin alles om geld draait en het behoud van het familiekapitaal. Mensen die bij hem komen lenen, scheldt hij verrot of beticht hij ongegeneerd van diefstal. Willen ze toch geld lenen dan hanteert hij een rentepercentage dat fnuikend is. Zelfs voor zijn zoon Cléante maakt hij geen uitzondering. Dat maakt hem tot een vrek.

Zo'n vader is nou niet bepaald een pretje. Maar toneelschrijver Molière (1622-1673) wilde hem met *De vrek* ook niet neerzetten als sociale familieman. Hij ligt eerder in de lijn der verwachting dat hij hem gebruikt als metafoor voor een samenleving die door hebzucht en tegelijkertijd door scrupuleus egoïsme en despotisme wordt geregeerd. Deze aandachttrekkende komedie levert in ieder geval een prachtige analyse op van hoe een samenleving gebukt gaat onder het monetaire systeem waarvan ze zich bedient. Zeker in de toneelopvatting van Toneelgroep Amsterdam, dat toneel een afspiegeling moet zijn van de onderhuidse raderen die een samenleving laat draaien.

Regisseur Ivo van Hove is er bijzonder mooi in geslaagd om van *De vrek* een bijna politiek geëngageerd pamflet te maken waarin hij wijst op de gevolgen van een doorge-

draaide, slechts op geld gebaseerde maatschappij. Het luxe, moderne appartement waarin hij de familie laat spelen, bezit op elke kamer een televisie en computers. Als symbool dat het niet meer om het sociale samenleven gaat maar om asociaal gedrag, ligt her en der afval in de kamer en wordt de hele zitkamer gedomineerd met computers waarop Harpagon zijn kapitaal in de gaten kan houden.

Kesting

Hans Kesting speelt op zijn unieke particuliere wijze Harpagon. Hij is de bruut, de vader die dominant de vrouw van zijn zoon afpikt. Kesting zet hem neer als een geloofwaardige maar vooral eigengereide beursanalyticus die zijn werk mee naar huis neemt. Sterker nog, die nooit buitenshuis komt uit angst zijn kapitaal uit het oog te verliezen. De wanhoop die uit zijn stem eechoot in de slotmonoloog draagt zijn daad, als hij er echt niet meer uitkomt en van het balkon springt. De acteur Kesting wordt zo langzamerhand een icoon van toneelrealisme voor Toneelgroep Amsterdam waar dit gezelschap niet meer zonder kan.

Klassiekers laten spelen door Toneelgroep Amsterdam is klassiekers herwaarderen tot waarvoor ze ooit eens zijn geschreven. Intelligent toneelspel van een maatschappelijk betrokken gezelschap.

► 'De vrek' door Toneelgroep Amsterdam in De Harmonie in Leeuwarden, 216 bezoekers